

Valtiovarainministeriölle

Asia: Hallituksen esitys pitkäaikaissäästämisen verotuksen uudistamista koskevaksi lain-säädännöksi

Viite: Lausuntopyyntö VM 055:00/2009

Pyydettyä lausuntonaan esityksestä pitkäaikaissäästämisen verotuksen uudistamisesta Suomen Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavaa.

Esityksen tavoitteena on ollut kilpailun lisääminen eläkesäästämisessä. Tämän odotetaan lisäävän säästäjille palautuvia eläketuloja ja samalla myös niistä saatavia verotuloja. Säästöjen ja sijoitusten laajemmat verovähennykset merkitsisivät verotuottojen menetyksiä. Näiden ohella myös arvioita esitetyistä uudistuksista seuraavista hallinnollisista kustannuksista on tarkennettava. Esitetyn verotuen laajentamisen vaikutukset ja hyödyt jakautuisivat finanssilaitosten ja eläkesäästäjien kesken.

Ehdotettu uudistus laajentaisi mahdollisuuksia uusiin, nykyistä eläkejärjestelmää täydentäviin ja yksilöllisiä tarpeita vastaaviin pitkäaikaisiin eläkesäästöihin. Nykyistä hyvin toimivaa ja kattavaa, laajoille kansalaisryhmille varmin turvan antavaa kollektiivista rahastointia ehdotettu uudistus ei voi korvata. Lakisääteisen kattavan eläketurvan rahoituksen ja reaalis-
sen tason ylläpitäminen on oltava eläkepolitiikan ensisijaisena tavoitteena.

Lakiesityksessä yksilöllistä eläketurvaa kartutettaisiin pitkäaikaisina säästöinä ja sijoituksina talletustileille, rahasto-osuuksiin ja markkinoilla kaupankäynnin kohteina oleviin arvopapereihin. Näissä on riskejä, joita voidaan hajauttamalla vähentää, mutta ei täysin poistaa. Eläkesäästäjien mahdollisuudet tunnistaa riskit ovat yleensä heikommat kuin finanssilaitoksilla. Tämän vuoksi ensisijainen vastuu eläkesäästön kohteen varmuudesta ja arvon säilymisestä on oltava finanssilaitoksella.

Kilpailun toimivuus ja hinta- ja kustannustietoisuuden syrjäyttävä asiakasuskollisuus sopivat huonosti yhteen myös finanssipalveluissa. Toimiva kilpailu edellyttää tuotteiden vertailtavuutta, ja erilaisista vaihtoehtoista annettavien tietojen luotettavuutta, ymmärrettävyyttä ja selkeyttä. Mikäli pitkäaikaissäästämisen laajentaminen toteutettaisiin, säästö- ja sijoitusvaihtoehtojen kustannusten ja tuottojen vertailtavuutta on parannettava, avoimuutta ja näkyvyyttä lisättävä. Säästäjiä on kannustettava palveluiden hintojen, kustannusten ja tuottojen oma-toimiseen, kriittiseen vertailuun. Finanssilaitoksilla on asiantuntemusta, paitsi oman kannatavuuden turvaavaan rahan liikkeen hyödyntämiseen, halutessaan myös asiakkaiden asian-

tuntevaan palveluun. Samalla kun asiakas kilpailuttaa finanssituotteita, kannattaa kilpailuttaa myös niistä annettavaa tiedotusta ja neuvontaa.

Pitkäaikaissäästämisen varojen nostamisen ajoitus ja pituus on tärkeä ottaa huomioon arvioitaessa toimeentuloa eläkeajan eri vaiheissa. Lakiesityksen ehdotukset eläkesäästöjen takaisinmaksuajan pidentämiseksi ovat perusteltuja. Suurimmillaan rahan tarve on useimmiten eläkeiän lopulla, mikä tulisi ottaa huomioon takaisinmaksujen suuntaamisessa suurimpaan tarpeeseen.

Suomen Kuluttajaliitto esittää, että ensisijainen vastuu pitkäaikaisen eläkesäästön arvon säilymisestä rahasto-, osake- tms. sijoituksissa asetetaan niitä tarjoavan finanssilaitoksen vastuulle ja finanssilaitoksen tulee taata säästön vähimmäistuotto. Tällä karsitaan liian riskipitoisia tarjouksia eläkesäästämisestä.

Suomen Kuluttajaliitto katsoo, että lakisääteisen kattavan eläketurvan rahoituksen ja reaali-tason ylläpitäminen on oltava eläkepolitiikan ensisijaisena tavoitteena. Tämän lisäksi jo nyt on olemassa mahdollisuuksia pitkäaikaiseen säästämiseen, sijoittamiseen ja verovähennyksillä tuettuun yksilölliseen eläkevakuutukseen. Verotuen mahdolliset muutokset voitaisiin ottaa esille verotukseen suunnitteilla olevan kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Sinikka Turunen
Pääsihteeri

Martti Luukko
Ekonomisti